

ВІДКРИТІ ОСВІТНІ РЕСУРСИ ТА БІБЛІОТЕКАРІ

РОЛІ БІБЛІОТЕКАРІВ

інформаційні фахівці з теорії та практик відкритості

підтримують та розвивають інфраструктуру закладу вищої освіти зі створення, опублікування, розміщення, збереження та поширення Відкритих освітніх ресурсів (OER), зокрема і відкритих підручників;

фахівці з е-публікацій

діляться знаннями про формати е-публікацій, зокрема і е-текстів; знаходять ресурси за ліцензією CC, потрібні авторам-викладачам; надають супутні послуги цифрового видавництва;

консультанти

пояснюють суть ліцензій Creative Commons та заохочують їх дотримання. Консультують з питань авторського права, пов'язаних з використанням та адаптацією е-ресурсів;

педагоги

сприяють розвитку інформаційної культури/грамотності; проводять лекції, консультації, тренінги, воркшопи. Мотивують і залучають студентів стати співавторами навчального контенту;

бібліотекарі

допомагають студентам, викладачам і науковцям:

- знаходити, відкривати, завантажувати, роздруковувати текстові OER, зокрема відкриті підручники;
- у створенні метаданих та описі ресурсів;

автори

створюють власні ресурси в OER-проєктах, включаючи посібники, рекомендації, інструкції тощо;

користувачі

використовують існуючі освітні ресурси загального користування для власного навчання;

креативні менеджери проєктів

популяризують Відкриту освіту (OE) та Відкриті освітні ресурси (OER), зокрема і відкриті підручники;

організатори спільнот

об'єднують бібліотекарів-практиків закладів вищої освіти для розвитку компетентностей, вивчення найкращих практик та запуску нових проєктів;

OER

Це матеріали для викладання (teaching), навчання (learning) та досліджень (research) в будь-якому форматі й на будь-якому носії (цифровому або іншому), які знаходяться в суспільному надбанні або охороняються авторським правом, видані за відкритою ліцензією, котра дозволяє безкоштовний доступ, повторне використання, перепрофілювання, адаптацію та поширення іншими способами без обмежень або з лімітованими обмеженнями. (<https://library.diit.edu.ua/uk/page/OER>)

Ліцензії CC

Ліцензії Creative Commons надають усім, від індивідуальних авторів до великих установ, стандартизований спосіб надання публічного дозволу на використання їхніх творчих робіт відповідно до закону про авторське право. З точки зору повторного використання, наявність ліцензії Creative Commons на захищену авторським правом роботу відповідає на питання: "Що я можу зробити з цією роботою?". (<https://creativecommons.org/about/cclicenses/>)

Історія OER

1994 – Уейн Годгінс (Wayne Hodgins) ввів термін «об'єкт навчання» (learning object).
1998 – Девід Вайлі (David Wiley) ввів фразу «відкритий контент» ("open content").
2001 – Ларрі Лессіг (Larry Lessig), Гел Абельсон (Hal Abelson) і Ерік Елдред (Eric Eldred) заснували Creative Commons.
2001 – MIT представив свій проєкт OpenCourseWare (MOOCs).
2002 – ЮНЕСКО ввела термін «Відкриті освітні ресурси» (OER).
2012 – ЮНЕСКО прийняла Паризьку декларацію OER 2012 (OER Paris Declaration, <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000246687>), міжнародне зобов'язання щодо OER.
2019 – ЮНЕСКО оновила своє визначення OER (<https://www.unesco.org/en/articles/intergovernmental-expert-meeting-adopts-revised-draft-recommendation-open-educational-resources>), стимулюючи дискусію у відкритому співтоваристві про вплив цієї зміни на можливість повторного використання OER.

Формати е-тексту

статичний PDF

HTML – гіперпосилання, адаптований шрифт і розмір сторінки

інтерактивні електронні тексти включають відео, вікторини, спливаючі глосарії, коментарі викладача.

